
Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 2 mars 2021 inkom en anmälan om oredlighet i forskning till nämnden.

Anmälan avser misstankar om plagiering i artikeln [REDACTED]

[REDACTED] (nedan benämnd artikeln).

Enligt anmälan avser plagieringen en formulering i en mening som finns på två ställen i artikeln och som hämtats ur Sunnercrantz L. 'Sweden' in Populism and the Pandemic: A Collaborative Report. 2020. POPULISMUS Interventions No. 7 (Special Edition). 43-45 Thessaloniki: In collaboration with the Populism Research Group at Loughborough University. En annan mening anses delvis omskriven jämfört med den plagierade artikeln, men refererar inte till den utan till det bakomliggande källmaterialet från Kantarsifo. Det riktas även misstankar om plagiering av analysram, begrepp (som exempel nämns agenda-sättande), dataselektion (som exempel anges Dagens Nyheter debatt) osv. som använts i avhandlingen Sunnercrantz L. 2017. Hegemony and the Intellectual Function: Medialised Public Discourse on Privatisation in Sweden 1988-1993. Doctoral Dissertation, Sociology, Lund University, samt i artikeln av Liv Sunnercrantz nämnd ovan och vissa av hennes senare publikationer.

De anmälda bestrider att de gjort sig skyldiga till plagiering. De anför i sitt yttrande till nämnden att de inte haft för avsikt att ta åt sig erkännande för forskning andra forskare gjort. Författaren har angivits som referens, vilket de menar visar att det inte är fråga om plagiering även om de förbisett att inkludera citattecken och sidnummer till referensen. En rättelse har skett i tidskriften Current Sociology efter att detta uppmärksammades.

De anmälda forskarna avvisar vidare påståendet att de tagit inspiration och plagierat den nämnda avhandlingen eller andra publikationer från Sunnercrantz. De anför att de inte kände till avhandlingen och inte har läst den. Den teori, data, metoder och analyser de använt i artikeln arbetar de kontinuerligt med i sin forskning och har gjort sedan ett flertal år tillbaka. De lyfter även fram att de inte är de första att ha initierat analyser av agendasättande media och ideologi, då det utgör ett stort forskningsfält. Avslutningsvis

nämner de att anmälaren gjort samma anmälan till Current Sociology och att tidskriften kommit fram till att det inte finns något som tyder på att de anmälda skulle ha inspirerats av avhandlingen.

Motivering av beslut

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen). Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 § ”en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning”.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet^{1, 2}. De redogörs också för i Vetenskapsrådets publikation God forskningssed³. Fabricering beskrivs, enligt förarbetena, ofta som att man hittar på resultat och dokumenterar dem som om de vore riktiga. Med förfalskning avses manipulering av forskningsmaterial, utrustning eller processer eller att uppgifter eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är motiverat. Slutligen är beskrivningen av plagiering att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.⁴

När det gäller det första påståendet om plagiering av en mening, konstaterar nämnden att den aktuella meningen förekommer två gånger i artikeln. Den första gången anges referens med författarens efternamn och årtal för publikationen inom parentes efter meningen. Den andra gången meningen förekommer hänvisas det tillbaka i texten genom formuleringen ”As mentioned in the introduction”. I artikelns referenslista finns en fullständig referens med.

Nämnden gör bedömningen att referensen varit tillräcklig mot bakgrund av att meningen inte utgör ett direkt citat även om ordalydelsen ligger nära originalet. Referensen och referenslistan ger en korrekt information om vem som ska ges erkännande för innebörden i meningen. Nämnden anser därför att det inte kan anses att de anmälda inte givit tillbörligt erkännande till ursprungskällan i sådan utsträckning att det är fråga om plagiering i den delen.

¹ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2018, kap. 3.1.

² Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

³ God forskningssed. Stockholm: Vetenskapsrådet; 2017, kap. 8.

⁴ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

När det gäller det andra påståendet om plagiering av en mening som enligt anmälan delvis är omskriven jämfört med den påstått plagierade artikeln och där Kantarsifo anges som referens, menar nämnden att det är statistiken från Kantarsifo som är det bakomliggande källmaterialet till det som står i meningen. Det är därför korrekt att referera till ursprungskällan. Meningen utgör därmed inte en plagiering.

När det gäller det tredje påståendet om att de anmälda forskarna ska ha inspirerats av den angivna avhandlingen med flera publikationer av Sunnercrantz i fråga om analysram, begrepp och dataselektion gör nämnden bedömningen att det är fråga om metodval på en allmän nivå. Nämnden konstaterar att de anmälda forskarna har tillämpat denna metod innan avhandlingen togs fram. Nämnden anser därför att de inte tagit dessa delar från avhandlingen på ett sätt som utgör plagiering.

Sammanfattningsvis finner nämnden att [REDACTED] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av kanslichefen Karin Nylén.

Thomas Bull
Ordförande

Karin Nylén
Kanslichef